

MULTINATIONAL LOGISTIC OPERATIONS MODES, OPTIONS FOR THE EFFICIENT USE OF RESOURCES IN NATO

Lucian MAFTEI

Logistic Directorate

Abstract: The success of any military alliances or coalitions in operations depends on the degree of cooperation that goes beyond a "division of labor." It requires the development and implementation of common doctrine, training, and the ability to operate smoothly as a combined, integrated force, similarly to the way in which military services from some developed countries operate jointly today. In order to reach the end state of any operation, a proper logistic approach is needed. It is known that, generally, logistics consists of several complementary functions that must be integrated to support military operations. Because NATO principles and policies for logistics establish the principle of the collective responsibility of nations and NATO authorities for logistic support of NATO's multinational operations, multinational logistics could be the desired key to success.

Keywords: military alliance, logistics, multinational

Anii începutului de mileniu au confirmat faptul că riscurile și provocările la adresa securității cu care NATO, ca alianță, se confruntă sunt mult diferite de ceea ce s-a cunoscut nu numai în anii de dinainte de 1989, dar chiar înainte de 2001. Amenințările existente în anii războiului rece specifice unui atac simultan, pe scară largă, la frontierele europene ale Alianței au fost

îndepărtate și, astfel, s-a considerat că strategia Alianței trebuie modificată. Evenimentele surprinzătoare din 11 septembrie 2001 au subliniat și mai mult necesitatea reorientării angajamentului strategic al Alianței aflat, oricum, în proces de modificare. Riscurile la adresa securității identificate la nivel global și regional au o natură multi-direcționată și valențe multiple. Aceste caracteristici le fac greu predictibile și greu de apreciat. Se consideră la acest moment că pericolul unor confruntări majore este mult diminuat, în schimb pot apărea o mulțime de conflicte la scală redusă, cel puțin în fazele sale de început, dar care riscă să se transforme în confruntări asimetrice de mare intensitate și care pot degenera în angajări de mare anvergură. Noul concept strategic al Alianței Nord-Atlantice aflat în proces de definitivare orientează politica de securitate spre dialog, cooperare și apărare colectivă [1]. Un răspuns ferm și, în primul rând, rapid executat de forțe specializate este necesar pentru a face față noilor tipologii de confruntări.

Sunt cunoscute în această privință preocupările existente la nivelul Alianței pentru crearea și operaționalizarea Forței de Răspuns NATO (NATO Response Force – NRF). Această forță are capacitate ridicată de răspuns, foarte dezvoltată din punct de vedere tehnologic, având componente terestre, aeriene, navale și ale forțelor speciale, care pot fi dislocate rapid oriunde este nevoie. Forța de Răspuns NATO este în măsură să execute spectrul complet al operațiilor, oriunde în lume și se compune din capacități diversificate asigurate de națiunile membre ale Alianței. O altă opțiune este aceea de a desfășura operații militare, unele din ele de mare anvergură. Aceste operații au avut și au caracter întrunit și multinațional și sunt executate de forțe ale Alianței Nord-Atlantice și/sau de forțe ale unor coaliții constituite în funcție de interesele economice, politice și de altă natură ale statelor din compunere.

Implicațiile noii strategii care se proiectează și se pune în operă în NATO sunt concentrate în primul rând pe o mai mare flexibilitate în logistica NATO care se consideră că poate fi dată de mobilitatea și multinaționalitatea forțelor angajate în realizarea sprijinului logistic.[2] Este recunoscut faptul că deși, principial, sprijinul logistic este, în final, responsabilitatea fiecărei națiuni care participă cu forțe [3] la operație sau activitatea în cauză, se pune tot mai mult accent pe participarea comună la efortul logistic presupus de angajarea respectivelor forțe. Acest fapt a devenit evident și necesar ca urmare a experienței acumulate în ultimii ani. S-a constatat astfel, pe temeuri reale, că fiecare națiune are capacități logistice, mai mult sau mai puțin, limitate, dar când acestea au fost combinate cu cele ale altor națiuni, rezultatul a fost că întreaga capacitate logistică nou creată a fost mai puternică decât a oricărei țări parte la efort. Deși pare că acest principiu este împotriva oricăror legi și reguli matematice, principiul enunțat mai sus este aplicat de NATO și funcționează. Ceea ce trebuie subliniat însă, este faptul că aceste capacități specifice fiecărei națiuni, pentru a fi mai mult decât o simplă sumă, trebuie să lucreze împreună în mod coordonat.

Pentru a putea realiza acest gen de sprijin logistic, NATO a dezvoltat și promovat o seamă de opțiuni, concepte și structuri care și-au dovedit aplicabilitatea practică. Acestea sunt: Sprijinul Națiunii Gazdă (Host Nation Support - HNS), Resursele din Zona Întrunită de Operații (Resources in the JOA), Acorduri de Suport Comun (Mutual Support Agreements - MSA), Națiune Lider pentru sprijin logistic (Logistic Lead Nation - LLN), Națiune cu Rol Specializat pentru sprijin logistic (Logistic Role Specialisation Nation - LRSN), Unități Logistice/Medicale Multinaționale Integrate (Multinational Integrated Logistic / Medical support Units - MILUs or MIMUs), Servicii de Sprijin Logistic prin Terți (Third Party Logistic Support Services - TPLSS) [4].

Sprijinul Națiunii Gazdă reprezintă asistența militară și civilă oferită în timp de pace, situații de urgență, situații de criză sau în caz de conflict de către o națiune gazdă forțelor aliate sau ale unei organizații internaționale care sunt localizate, operează sau se află în tranzit pe teritoriul acelei națiuni [5]. La baza acestei asistențe se află o serie de acorduri între structurile autorizate, prin reprezentanții pe care și i-au desemnat, ce aparțin deopotrivă de națiunea gazdă, națiunile care participă cu trupe și comandamentul alianței sau organizației respective. HNS este un factor important în scenariul oricărei operații, exercițiu sau aplicație. Asigurarea sprijinului logistic în mod eficient și în condițiile cheltuirii judicioase a fondurilor avute la dispoziție este considerat de către organizațiile internaționale un element cheie în orice acțiune întreprinsă. Prin realizarea HNS se degreveză efortul pe care națiunile care contribuie cu trupe ar fi nevoite să-l facă pentru susținerea trupelor proprii în teatru. În același timp, prin vizibilitatea care se asigură asupra resurselor avute la dispoziție, crește folosirea eficientă a acestora, planificând pe baze de cooperare accesul la aceste resurse și folosirea lor. În condițiile particulare ale fiecărei operații, aplicații sau exercițiu, HNS mai asigură un alt avantaj deosebit de important: flexibilitatea. Aceasta este oferită de posibilitatea folosirii în comun a tuturor resurselor avute la dispoziție în aceleași condiții de accesibilitate și achitare a contravalorii, acolo unde, când și în ce cantitate este nevoie.

În situația în care nu au fost încheiate Acorduri pentru Sprijinul Națiunii Gazdă (HNSA), Resursele din Zona Întrunită de Operații pot fi totuși accesate. În acest caz, comandantul forței NATO va dispune încheierea unor contracte, prin structurile specializate aflate în subordinea sa, cu furnizorii locali de produse și servicii. Aceeași procedură poate fi adoptată și de către națiunile care participă cu trupe la forța NATO (SN), prin structurile proprii specializate. Este evident că în acest caz accesul la resurse poate conduce la competiție chiar între elementele componente ale forței, cu repercusiuni cel puțin asupra costurilor cu care aceste resurse vor fi obținute.

Națiunile care participă cu trupe la forța NATO au ca opțiune încheierea de acorduri mutuale de suport/sprijin pentru realizarea sprijinului logistic al trupelor proprii (MSA), care pot fi bi sau multinaționale. Acest tip de realizare a sprijinului logistic pentru o anumită structură de forțe este deosebit de util atunci când națiunea care participă cu trupe la forța NATO a dislocat în zona de operații contingente cu efective reduse și dotare tehnică neesențială, contingente care sunt colocate cu cele ale altei/altor națiune/națiuni pentru care este deja asigurat sprijinul logistic. Modul acesta de asigurare a sprijinului logistic conduce la economii, în primul rând realizate de către națiunea care participă cu contingente mici la respectiva operație sau exercițiu. Un alt beneficiu important pe care MSA îl aduce este acela că se poate reduce esențial dislocarea unor capacități logistice redundante în zona de operații care, la rândul lor, ar avea nevoie de sprijin logistic pe timpul dislocării, folosirii efective și redislocării în țara de origine. Chiar dacă MSA sunt acorduri bi sau multinaționale este recomandată vizibilitatea comandantului forței NATO asupra resurselor pe care aceste acorduri le gestionează, fapt pentru care, atunci când acest gen de autoritate poate fi stabilită, este de dorit ca aceste acorduri să poată fi stabilite de comandantul forței NATO în numele națiunilor care participă cu trupe la forța aflată sub comanda sa. Astfel, se poate realiza integrarea acestor acorduri în concepția generală de sprijin logistic stabilită pentru operația respectivă. Ca un aspect specific în acest sens, pot fi considerate acordurile încheiate de națiuni cu Agenția NATO de mentenanță și aprovizionare (NAMSA) care pot fi tratate ca MSA și care asigură vizibilitate asupra resurselor la nivelul comandantului NATO, utilizarea economică mai cu seamă a serviciilor necesare și o utilizare mai eficientă a resurselor financiare ale națiunilor semnate.

Pentru operații militare de mare anvergură, cu participare importantă de efective și echipamente militare și care se prefigurează că vor dura o perioadă de timp de cel puțin șase luni, se poate recurge, în vederea asigurării sprijinului logistic, la conceptul Națiune Lider pentru sprijin logistic (LLN). Acest concept presupune asumarea de către o națiune a responsabilității de coordonare sau de realizare efectivă a unui anumit tip de sprijin logistic specific unui domeniu funcțional sau conex al logisticii pe toată zona geografică pe care se suprapune zona de operații întrunită, sau într-o anumită porțiune a acesteia. LLN poate opera prin acțiuni specifice în domeniile funcționale sau conexe cum ar fi: operații în porturi, aeroporturi, stații de cale ferată de îmbarcare/debarcare, mișcare și transport, mentenanță, medicină operațională, aprovizionare cu materiale specifice uneia sau mai multor clase de aprovizionare. De asemenea, LLN poate asigura acest gen de acțiuni/servicii pentru toate contingentele ori comandamentele participante la operație sau pentru o parte din ele. Un aspect important care va fi avut în vedere la încheierea acordurilor pentru stabilirea și funcționarea LLN este

legat de modul efectiv în care rambursarea cheltuielilor se va realiza sub aspectul procedurilor și termenelor. În operațiile NATO de mare anvergură poate fi stabilită una sau mai multe LLN care va/vor fi responsabilă/e de asigurarea sprijinului logistic specific domeniilor funcționale și/sau conexe stabilite.

Este cunoscut faptul că națiunile membre NATO au dezvoltat, pe considerente proprii, anumite capacități de sprijin logistic. Esența conceptului de Națiune cu Rol Specializat pentru sprijin logistic (LRSN) constă în utilizarea unei asemenea capacități specifice, pusă la dispoziție de o națiune anume, în condițiile de a răspunde nevoilor de îndeplinire a unor misiuni specifice operației în care trupele sunt angajate. Astfel, o anumite națiune poate fi desemnată să asigure bunuri materiale specifice unei anumite clase de aprovizionare sau prestarea unui anumite serviciu pentru toate contingentele participante la operație sau numai pentru unele dintre ele [6]. Genul acesta de sprijin logistic va avea la bază principiul compensării națiunii care joacă rolul LRSN de către națiunile care au beneficiat de respectivul sprijin. Este de preferat ca modul efectiv de realizare a compensării să aibă la bază prevederile standardelor în vigoare (STANAG). Domeniile în care poate fi angajată LRSN pot fi: asigurarea carburanților, asigurarea rațiilor de hrană, asigurarea anumitor servicii medicale, realizarea evacuărilor medicale (MEDEVAC). În toate cazurile în care se stabilește una sau mai multe LRSN activitatea acesteia/acestora trebuie coordonată de către comandantul forței NATO participante la operație. Un aspect important de care trebuie să se țină seama înainte de a fi stabilite LRSN este acela al prevederilor legale naționale referitoare la transferul de servicii sau bunuri materiale naționale către armatele altor state.

Modul în care au evoluat operațiile conduse de NATO, condiția necesară de mobilitate a trupelor participante, distanța față de locul de dispunere al acestora, precum și necesitatea de a utiliza cât mai eficient posibil capacitățile logistice de care ele dispun au condus la apariția Unităților Logistice/Medicale Multinaționale Integrate (MILU/MIMU) [7]. O asemenea unitate este formată din capacități logistice/medicale pe care două sau mai multe națiuni au convenit să le pună la dispoziție pachetului de forțe participant la operație. Această punere la dispoziție se face sub autoritatea de comandă a comandantului NATO denumită Control Operațional (OPCON) care presupune autoritatea respectivului comandant de a atribui MILU/MIMU sarcini de sprijin logistic/medical pentru forțele aflate sub comanda sa, fără a-i fi permisă separarea respectivei unități pe componente, subunități și/sau formațiuni cărora să le atribuie misiuni și sarcini separate. Modul în care asemenea unități multinaționale sunt constituite se bazează pe capacitatea unei națiuni de a forma nucleul sau structura de comandă la care alte națiuni participă cu alte componente cu specializări diferite. Principiul în baza căruia MILU/MIMU funcționează este punerea la dispoziție în comun a

capabilităților. Aspectele asupra cărora trebuie să se cadă de comun acord sunt împărțirea costurilor, rambursarea sau asigurarea cu caracter gratuit a bunurilor și serviciilor[8]. Asemenea unități pot opera la nivelul forței întrunită sau la nivelul componentelor operaționale ale categoriilor de forțe. MILU/MIMU reprezintă un mecanism important pentru regenerarea forțelor angajate în operații cu intensitate medie sau scăzută sau pentru forțele angajate în operații de lungă durată care ar presupune dificultăți de asigurare a sprijinului logistic de către fiecare națiune în parte. Experiența acumulată în domeniu a dovedit că aceste unități trebuie să fie de nivel minim companie.

Serviciile de Sprijin Logistic prin Terți (TPLSS), ca opțiune de realizare a sprijinului logistic în mediu multinațional, presupun planificarea în avans a asigurării unui anumit tip de serviciu, ori asigurarea cu anumite bunuri materiale, produse, echipamente de către un contractor. Genul acesta de abordare a logisticii multinaționale poate conduce la disponibilizarea unor resurse insuficiente la nivelul zonei de operații, pentru ducerea la îndeplinire a unor misiuni prioritare. Sunt astfel prevenite disfuncționalitățile în realizarea sprijinului logistic pentru misiuni punctuale și asigurate condițiile pentru un sprijin de lungă durată. Contractorii civili sunt considerați a fi potriviți pentru angajamente de lungă durată, în felul acesta putând fi evitate costurile foarte mari care sunt de regulă asociate cu angajarea structurilor militare de sprijin logistic. La negocierea contractelor cu un asemenea furnizor sunt luate în calcul aspectele de utilizare eficientă a resurselor financiare puse la dispoziție pentru susținerea operației, precum și principiul de împărțire a costurilor.

S-a constatat că abordarea sprijinului logistic din perspectiva multinațională și întrunită reduce costurile totale ale unei operații, aplicații sau exercițiu cu realizarea, în același timp, a unei eficiențe mărite în utilizarea resurselor disponibile. Pentru realizarea sprijinului logistic în această manieră este necesar un proces de planificare derulat în mod coordonat la nivelul tuturor părților angajate și realizarea unor acorduri/înțelegeri fezabile și aplicabile tuturor națiunilor implicate.

NOTE BIBLIOGRAFICE

- [1] Liviu Lazăr, *Conceptul strategic al NATO – rolul său în asigurarea securității globale* în *Gândirea militară românească* nr. 2/2009, p. 73;
- [2] *NATO Logistics Handbook*, NATO Headquarters, Brussels, 1997, p.5;
- [3] *NATO Handbook*, 1110 Brussels, 2006, p. 320;
- [4] *ALLIED JOINT LOGISTIC DOCTRINE AJP-4(A)*, 2003;
- [5] *ALLIED JOINT HOST NATION SUPPORT DOCTRINE & PROCEDURES AJP-4.5*, 2001;
- [6] *MC 319/2 NATO PRINCIPLES AND POLICIES FOR LOGISTICS*, 2004;
- [7] *MODES OF MULTINATIONAL LOGISTIC SUPPORT AJP-4.9*, 2003;
- [8] *ALLIED JOINT MEDICAL SUPPORT DOCTRINE AJP4.10*, 2006.